

Edukacja polonistyczna

1. ABC metodyki nauczania języka polskiego jako obcego / Anna Seretny, Ewa Lipińska. - Kraków : Universitas ; IBUK Libra, 2005. - 332 s.

To pozycja adresowana do nauczycieli, którzy rozpoczynają pracę zawodową, oraz tych, którzy pragnęliby rozwinąć swój warsztat, dla słuchaczy studiów podyplomowych oraz studentów studiów magisterskich z zakresu metodyki nauczania języka polskiego jako obcego, a także do nauczycieli polonijnych.

1. Doskonalenie warsztatu nauczyciela polonisty / red. Anna Janus-Sitarz. - Wyd. 2. - Kraków : Universitas ; IBUK Libra, 2012. - 300 s.

Trzeci tom z serii „Edukacja nauczycielska polonisty” powstał we współpracy metodyków, pedagogów i psychologów, którzy piszą o specyficznych trudnościach w uczeniu się dzieci, rozmaitych zaburzeniach ich zachowań, o problemie nieczytania przez uczniów lektur szkolnych, a także lekceważeniu kultury wysokiej i tradycji historycznej. Artykuły przynoszą konkretne rady, dotyczące diagnozowania i terapii wobec dziecka dyslektycznego, pracy w klasach integracyjnych i radzenia sobie z agresją uczniów. Autorzy podają propozycje sposobów kształcenia sprawności czytania i rozumienia czytanego tekstu, walki z brykami, stwarzania sytuacji motywujących do lektury, rozwijania fascynacji czytelniczych, organizacji procesu nauczania: planowania, zadawania pracy domowej, stawiania pytań, oceniania prac pisemnych.

2. Dydaktyka polonistyczna i jej konteksty. Cz. 2. Sztuka - estetyka - kultura / Elżbieta M. Kur. - Katowice : Uniwersytet Przyrodniczo Humanistyczny w Siedlcach ; IBUK Libra, 2019. - 253 s.

Tom II monografii obejmuje zagadnienia związane ze sztuką, estetyką, aksjologią. Autorka wskazuje na panujące w szkołach mody, interesuje ją język sztuk pięknych - uniwersalizm i partykularyzm, edukacja artystyczna, popularyzacja sztuki za pośrednictwem wydawnictw muzealnych, przewodników, książek biograficznych.

3. Edukacja przez słowo - obraz - dźwięk / red. Justyna Hanna Budzik, Ilona Copik. - Katowice : Uniwersytet Śląski ; IBUK Libra, 2015. - 218 s.

Praca z zakresu teorii i praktyki dydaktycznej w odniesieniu do przeróżnych tekstów audiowizualnych. Autorzy opisują edukacyjny potencjał: filmu (fabularnego, dokumentalnego, animowanego), literatury w relacji z ekranizacjami, dzieł sztuki mediów, telewizji i przekazów popkulturowych. Słowa, obrazy i dźwięki są bowiem źródłem refleksji, pobudzają odbiorców – zwłaszcza młodych – do nadawania im znaczeń, są nośnikami wartości społecznych. Dlatego też badacze akademicki, nauczyciele i animatorzy kultury tak chętnie sięgają w swoich działaniach edukacyjnych po szeroko rozumiane media. Są tu zarówno głosy polonistów, filmo- i medioznawców, jak i pedagogów i psychologów.

4. Historia języka w XXI wieku. Stan i perspektywy / red. Magdalena Pastuchowa, Mirosława Siuciak, Kinga Wąsińska, Wioletta Wilczek. - Uniwersytet Śląski ; IBUK Libra, 2018.

Tom jest pokłosiem zorganizowanego w Katowicach I Kongresu Historyków Języka. Celem tego spotkania naukowego była prezentacja dotychczasowych osiągnięć naukowych językoznawstwa historycznego oraz przedstawienie najważniejszych planów badawczych dyscypliny. W wystąpieniach Kongresowych podejmowano różnorodne wątki, które ułożyły się w następujące bloki tematyczne: I. Dylematy metodologiczne współczesnego językoznawstwa diachronicznego II. Badania historycznojęzykowe a uniwersalne problemy lingwistyki III. Źródła w badaniach diachronicznych IV. Leksykologia i leksykografia V. Polszczyzna regionalna i dialekty VI. Komunikacja. Genologia. Stylistyka VII. Wiedza historycznojęzykowa w kształceniu uniwersyteckim Bardzo istotnym uzupełnieniem tomu jest zapis i omówienie dwóch przeprowadzonych dyskusji panelowych, które zogniskowane były wokół następujących zagadnień: 1. "Wyzwania badawcze i metodologiczne lingwistyki historycznej"; 2. "Nauczycielskie zadania historyków języka wobec narodowej wspólnoty komunikatywnej dawniej i obecnie".

5. Ile Agathy Christie u J.K. Rowling : czyli poetyka kryminału w powieści Harry Potter i Komnata Tajemnic / Katarzyna Hyla. - Siemianowice Śląskie : Fundacja ?dzień dobry! kolektyw kultury? ; IBUK Libra, 2018. - 84 s.

Harry Potter jest fenomenem naszych czasów. Cyklem okrzykniętym panaceum na powszechny drastyczny spadek czytelnictwa, baśnią na miarę XXI wieku, największym marketingowym sukcesem w literaturze dziecięcej. Wokół niego trwają spory: o jego wartość literacką i wpływ na dzieci klóć się czytelnicy, krytycy, badacze i duchowni. Czytają go dzieci, młodzież, dorośli i ludzie starsi. Czym właściwie jest Harry Potter i czemu zawdzięcza swój sukces? (...) Jak wiele współczesnych powieści dla dzieci i młodzieży, cykl o Harrym Potterze cechuje się pomieszaniem gatunkowym. Mimo że „Komnata Tajemnic” pozostaje przede wszystkim powieścią dla dzieci i

młodzieży, osadzoną w konwencji łączącej elementy fantastyczne, baśniowe, przygodowe i szkolne, to niejako pod spodem kryje się sprawnie skonstruowany kryminał. Autorka KATARZYNA HYLE - studentka anglistyki, sztuki pisania i polonistyki na Uniwersytecie Śląskim, miłośniczka kotów, kryminalistów i brytyjskiej literatury dziecięcej. Mieszka i studiuje w Katowicach.

6. Książka dziecięca 1990-2005: konteksty kultury popularnej i literatury wysokiej : Praca zbiorowa. - Warszawa : SBP ; IBUK Libra, 2006. - 267 s.

Literatura dziecięca i młodzieżowa ostatnich kilkunastu lat rozwija się w ogniu ścierających się tendencji: z jednej strony tradycyjne wzorce wypracowane przez zaliczane do kanonu dzieła wysokoartystyczne, z drugiej strony jednak podlega ogromnym wpływom kultury masowej. Dla „zwabienia” czytelnika w sidła lektury wykorzystuje nawet kicz, niekiedy fałszuje obraz rzeczywistości, by zyskać uznanie w oczach hipotetycznego nastoletniego czytelnika. Książka zawiera 17 artykułów najwybitniejszych polskich znawców literatury dziecięcej. Jest to pozycja dla bibliotekarzy, polonistów, pedagogów, studentów oraz wszystkich zainteresowanych tą problematyką.

7. Książka na łamach wybranych czasopism w Polsce u progu XXI wieku / Magdalena Przybysz-Stawska. - Łódź : Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego ; IBUK Libra, 2013. - 720 s.

Podstawowym celem było zbadanie, czy na łamach pism znalazło się miejsce dla informacji związanych z książką, informacji niezwykle ważnych w czasach dla niej trudnych. Przedmiotem szczegółowej analizy stały się tygodniki opiniotwórcze, czasopisma kobiece oraz periodyki młodzieżowe.

W książce zawarto bogatą literaturę przedmiotu z zakresu bibliologii, czytelnictwa, prasoznawstwa, historii politycznej i innych dyscyplin, a także uwzględniła różne teksty pomocnicze, w tym akty prawne. Zawiera ona porównanie wybranych zainteresowań kulturalnych trzech rodzajów. W książce znajduje się również obszernie zestawienie autorów, których dzieła recenzowano we wszystkich rodzajach omawianych pism. Może też być ona przydatna specjalistom z różnych dziedzin, jak np. bibliologia, prasoznawstwo, socjologia kultury, historia polityczna, historia literatury, wiedza o literaturze popularnej i współczesnej kulturze masowej. Może też zainteresować zarówno osoby zajmujące się marketingiem i zarządzaniem, reklamą dóbr kultury, promocją książki, jak i badacze czytelnictwa. Jest zarówno napisana dobrą polszczyzną, przejrzystym stylem, z pewnym połosem i dowcipem, jak i sensownie zilustrowana. Może też dotrzeć do czytelników zainteresowanych kulturą.

13. Kultura języka polskiego : Teoria. Zagadnienia leksykalne / Tomasz Karpowicz. - Wyd. 2. - Wydawnictwo Naukowe PWN ; IBUK Libra, 2018. - 432 s.

Nowe, zaktualizowane i uzupełnione wydanie cenionego i nowoczesnego podręcznika akademickiego z dziedziny kultury języka, poświęconego problemom poprawnej wymowy i pisowni. Przedmiot Kultury języka polskiego służy zapoznaniu studentów z podstawami teoretycznymi językoznawstwa normatywnego oraz kształtowaniu umiejętności właściwego (tj. poprawnego oraz zgodnego z zasadami etyki i etykiety językowej) posługiwania się językiem oraz zapoznaniu studenta z najważniejszymi tendencjami współczesnej polszczyzny. Tomasz Karpowicz podaje najnowsze ustalenia dotyczące wymowy, ortografii i interpunkcji.

14. Kultura zachowań językowych w internecie / Alina Naruszewicz-Duchlińska. - Wydawnictwo Naukowe PWN ; IBUK Libra, 2019. - 204 s.

Pierwsza na polskim rynku synteza poświęcona poprawności językowej w internecie. Książka w mądry, zabawny i przystępny sposób przedstawia zagadnienia netykiety. Autorka omawia najczęstsze zachowania w komunikacji za pośrednictwem internetu – medium, które zrewolucjonizowało sposób porozumiewania się ludzi. Pokazuje sieć jako dynamiczne środowisko komunikacyjne – i jest przewodnikiem po tym środowisku.. Osobiste opinie stają się publicznymi, niekoniecznie za zgodą i wiedzą ich twórców. Książka jest adresowana do szerokiego grona czytelników, nie tylko medio- czy językoznawców. Może również stanowić uzupełnienie listy lektur ćwiczeń i wykładów poświęconych komunikacji językowej w internecie, prowadzonych na kierunkach takich, jak: filologia polska, dziennikarstwo, medioznawstwo, kulturoznawstwo.

15. Lekcje myślenia (obywatelskiego) : Edukacja polonistyczna wobec współczesnego świata / Krzysztof Koc. - Poznań : Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza ; IBUK Libra, 2019. - 280 s.

Książka poświęcona jest temu, jak lekcje języka polskiego mogą inicjować, wspierać oraz rozwijać zdolność myślenia, w tym myślenia o współczesności. Autor pokazuje, na czym ta aktywność umysłowa polega, zarówno w kontekście filozoficznym (tu istotną rolę odgrywają odwołania do dorobku Hannah Arendt), jak i edukacyjnym, oraz czym się wyróżnia na tle innych aktywności człowieka. Diagnozuje również wyzwania kulturowe, cywilizacyjne, społeczne, geopolityczne, z jakimi musi zmierzyć się edukacja humanistyczna w dzisiejszej szkole. Podkreśla, że odpowiedzialność za losy świata wymaga adekwatnej koncepcji wychowania obywatelskiego (adresowanej do młodych ludzi). Szczególną rolę w realizowaniu wyznaczonych edukacji polonistycznej zadań przypisał autor współczesnemu reportażowi literackiemu (m.in. tekstom Wojciecha Jagielskiego, Wojciecha Tochmana, Katarzyny

Boni, Małgorzaty Szejnert, Krzysztofa Millera, Filipa Springera); gatunek ten pozwala bowiem, jego zdaniem, zarówno na refleksję nad współczesnością, jak i nad obywatelskością.

16. Media w służbie polonisty / Anna Ślósarz. - Kraków : Uniwersytet Pedagogiczny Kraków ; IBUK Libra, 2008. - 284 s.

Rodzaj informatora adresowanego przede wszystkim do nauczycieli języka polskiego i studentów polonistyki, a także do wszystkich, których interesuje nauczanie z wykorzystaniem medialnych technologii informacyjnych. Autorka zebrała, uporządkowała i omówiła programy dostępne w mediach elektronicznych i cyfrowych mogące mieć zastosowanie w kształceniu polonistycznym. Omówiła także formy kształcenia na odległość oraz szerzej zreferowała program własnego pomysłu, wykorzystywany od lat we własnej praktyce dydaktycznej.

17. Nauczanie i promocja języka polskiego w świecie. Diagnoza - stan - perspektywy / Aleksandra Achteлик, Romuald Cudak, Danuta Krzyżyk, Jan Mazur, Władysław Miodunka, Bernadeta Niesporek-Szamburska, Kazimierz Ożóg, Adam Pawłowski, Dorota Praszalowicz, Anna Seretny, Roman Szul, Agnieszka Tambor, Jolanta Tambor, Tadeusz Zgółka, Karolina Graboń, Małgorzata Smereczniak. - Warszawa : Uniwersytet Śląski ; IBUK Libra, 2005. - 328 s.

To pozycja obowiązkowa na półkach nauczycieli, wykładowców, lektorów, działaczy polonijnych, animatorów kultury, dziennikarzy, dyplomatów – jednym słowem wszystkich, którym prestiż języka polskiego w świecie leży na sercu. Autorzy diagnozują aktualny stan nauczania i promocji języka polskiego w świecie i sugerują najlepsze sposoby rozwikłania problemów, podpowiadają najlepsze rozwiązania. Przedstawione są bolączki i rzeczy ważne dla nauczycieli, uczniów, studentów, rodziców dzieci polskiego pochodzenia i cudzoziemców z różnych powodów uczących się języka polskiego (np. migrantów, uchodźców, reemigrantów, którzy wchodzą w polski system edukacyjny), ważne także dla miłośników polskiej literatury, polskiego teatru i polskiego kina, przebywających za granicą, gdzie dostęp do dóbr kultury bywa bardzo ograniczony; dla polskich turystów, podróżników. Fragmenty tej publikacji będą przydatne na specjalnościach glottodydaktycznych, na podyplomowych studiach kształcących przyszłych nauczycieli języka polskiego jako obcego. Powinni po nią sięgnąć nauczyciele i wykładowcy, ale też studenci.

18. Nowe media w języku, kulturze i literaturze / red. Krzysztof Sakowski, Łukasz Marek Płęsa. - Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego ; IBUK Libra, 2016. - 186 s.

W monografii podjęto, nierzadko w sposób nowatorski, aktualny temat oddziaływania nowych mediów na nasze życie, tj. na współczesny język, zachowania społeczne, literaturę czy przestrzeń medialną. Autorzy analizują zjawiska występujące w przestrzeni wirtualnej oraz ich wpływ na język młodego pokolenia używany także poza siecią. Starają się również odpowiedzieć na pytanie, jak można ocenić nowe zjawiska pojawiające się w świecie wirtualnym, takie jak gry oparte na fabule literackiej, dowcipy o specyficznym profilowaniu humorystycznym, memy czy też wirtualne sposoby opisu rzeczywistości. Bez względu bowiem na stosunek odbiorców do tych zmian, zachodzą one na naszych oczach i mają silny wpływ na zachowania młodego pokolenia.

21. Potyczki z polszczyzną / Ewa Kołodziejek. - Wydawnictwo Naukowe PWN ; IBUK Libra, 2019. - 536 s.

No, co tam? Smartphone czy smartfon? Profilu czy profila? Teść czy świekier? Ministra czy ministerka? W srode czy we srode? Na potrzeby czy dla potrzeb? Zgłosić, pogłosić, pogłosnić? Zbiór felietonów poświęconych trudnym albo kłopotliwym zagadnieniom współczesnej polszczyzny.. Poradnik ten może być cenną pomocą w pogłębieniu wiedzy o bogactwie naszego języka ojczystego. Zawiera 253 felietony, które powstały dzięki pytaniom dociekliwych użytkowników języka. Zagadnienia podzielono na rozdziały dotyczące etykiety językowej, znaczenia słów, gramatyki, odmiany nazw własnych, słowotwórstwa, związków składniowych i frazeologicznych oraz ortografii, interpunkcji i wymowy, książka jest opatrzona indeksem omówionych form językowych. Książka przeznaczona jest dla każdego, kto czuje potrzebę poprawnego wyrażania się, a nie ma czasu na poszukiwania podpowiedzi w wielu miejscach.

15. Teatr w działaniu - od juniora do seniora : Konkursy - Przedstawienia - Projekty. Poradnik metodyczny / Małgorzata Pietrzak. - Warszawa : BEL Studio ; IBUK Libra, 2018. - 214 s.

Ten poradnik metodyczny, przeznaczony jest dla polonistów, animatorów kultury, pedagogów teatru, nauczycieli, bibliotekarzy, opiekunów społecznych, harcerzy, katechetów oraz wszystkich, którzy chcą doświadczyć powstawania wspólnoty teatralnej oraz przeżyć przygodę z żywym słowem i sztuką teatru. Autorka przybliży rolę żywego słowa, konkursów recytatorskich, festiwali jako ciągle atrakcyjnych i potrzebnych form pracy nie tylko z dziećmi i młodzieżą w każdym środowisku. Teatr jest doskonałym narzędziem do kreowania postawy otwartości i tolerancji a jako medium wyzwała wspomnienia, refleksje. Ważną częścią publikacji jest antologia wybranych klasycznych tekstów literackich wraz z ułożonymi do nich oryginalnymi ćwiczeniami autorskimi, uwagami wykonawczymi i scenicznymi.

24. Wybieram gramatykę! Dla cudzoziemców zaawansowanych na poziomie C i dla studentów kierunków filologicznych. Wyd. 3. popr. / Małgorzata Kita. - Wyd. 3. - Uniwersytet Śląski ; IBUK Libra, 2017. - 476 s.

Skrypt przeznaczony jest dla osób, które opanowały już – przynajmniej w zarysie – polski system gramatyczny, dla których ten system przestał być obcy i które wstępny etap borykania się z polską morfologią mają za sobą. Autorka koncentruje się na praktycznym zastosowaniu gramatyki. Książka składa się z czterech części, z których każda przedstawia poszczególne poziomy języka: dźwiękowy, fleksyjny, słowotwórczy i składniowy. Każdej części towarzyszy podręczny indeks odpowiedników podstawowych polskich terminów gramatycznych w czterech językach: angielskim, francuskim, niemieckim i rosyjskim, mający układ rzeczowy.

Skala trudności ćwiczeń jest zróżnicowana: obok łatwych są również ćwiczenia wymagające znacznego wysiłku intelektualnego.

Opracowanie

Krystyna Szyszko

CDN Biblioteka Pedagogiczna w Pile

marzec 2020